

„Holokauszt gyermekszemmel”

*A holokauszt-emléknap köré szerveződő, videointerjúkra épülő
művészeti projekt általános iskolai megvalósítása*

JANCSÁKNÉ MAJZIK ANDREA

majzika@jgypk.u-szeged.hu

*Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Gyakorló Általános és Alapfokú Művészeti Iskolája,
Napközi Otthonos Óvodája*

Bevezetés

Steven Spielberg 1994-ben, a *Schindler listája* című film készítése után alapította a Soá Túlélői Vizualis Történelmi Alapítványt azzal a szándékkal, hogy a holokauszt túlélőinek és szemtanúinak tanúvallomásait videointerjúk formájában rögzítsék. 1994 és 2000 között 56 országban, 32 nyelven közel 52000 életinterjú készült, ezek között 1355 magyar nyelvű. 2006-ban az alapítvány a Dél-Kaliforniai Egyetem Bölcsészettudományi Karának része lett, kiegészülve azzal a célkitűzéssel, hogy a videointerjúkból készült oktatási anyagok használatával küzdjön az előítéletek, az intolerancia és a fanatizmus ellen, illetve csökkentse az általuk okozott szenvedést. (<http://sfi.usc.edu/international/hungarian>)

A USC Soá Intézet nemzetközi szakértőképzési programján való részvételem után, a továbbképzés részeként „Holokauszt gyermekszemmel” – *A holokauszt-emléknap köré szerveződő, videointerjúkra épülő művészeti projektet* dolgoztam ki és valósítottam meg nyolcadik osztályos tanulók körében, integrálva a rajz-vizuális kultúra, a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgyakat, kiegészítve történelmi, művelődéstörténelmi és irodalmi ismeretekkel.

A projekt szerves részét képezték a USC Soá Alapítvány Vizualis Történelmi Archivumból kiválasztott videointerjú részletekre épülő forrásfeldolgozó órák. E mellett a projektmegvalósítás középpontjában a holokauszt témakörének vizuális nyelven történő feldolgoása, helytörténelmi vonulatának képzőművészeti megjelenítése állt.

A projekt jellege

A projektmegvalósítás során olyan tanulói tevékenységek tervezését tűztem ki céloomul, melynek során ismeretszerzésre, összefüggések feltárására és megjelenítésére törekedünk. A megismerés fő forrásává a gyerekek *tapasztalatszerzését* (videointerjú részletek megtekintése, helytörténelmi séta, idegenvezetés), *tevékenységét* (önálló adat- és forrás-gyűjtés, projektdokumentálás), *aktivitását* (alkotómunka: szoborterv, kisplasztika, plakátterv) tettük. Fontosnak tartottam olyan pedagógiai helyzetek megteremtését, amelyek *elősegítik a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését.*

A munkaformák megválasztásának fókuszában a képesség- és készségformálás, a NAT által elvárható kulcskompetenciák és szakterületi kompetenciák fejlesztése állt.

A NAT által kijelölt kulcskompetenciák fejlesztése:

- *anyanyelvi kommunikáció:* a hallott/látott információk lényegének kiemelése, kérdés-alkotás, válaszadás, önálló gondolatok megfogalmazása, véleményalkotás, (ön)értékelés;
- *idegen nyelvi kommunikáció:* fogalmak jelentésének megkeresése, értelmezése;
- *matematikai kompetencia:* kompozíció, térkitöltés, arányosság;
- *természettudományos kompetencia:* térképen való tájékozódás;
- *digitális kompetencia:* fotó, videó, IKT-eszközök használata;
- *hatékony önálló tanulás:* előre kiadott gyűjtő, elemző munka, az alkotás során létrejövő tapasztalatok felhalmozása, kiselőadások készítése;
- *szociális és állampolgári kompetencia:* együttműködési készség, felelősségvállalás, döntéshozatal, kompromisszumképeség, vita, multikulturális nevelés, toleranciára nevelés, előítélet-mentesség, a másság elfogadása;
- *kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia:* önálló utak keresése a megjelenítésben;
- *esztétikai, művészeti tudatosság és kifejezőképeség:* az alkotás egész folyamatára érvényes.

Szakterületi kompetenciák fejlesztése:

- *kommunikáció:* a csoportos munka közös tervezést, vitát, kompromisszumot, kivitelezést feltételez; kiselőadások készítése; idegenvezetés; a helytörténeti séták alkalmával az előadókkal való párbeszéd;
- *önálló ismeretszerzés,* a hallott/látott információk lényegének kiemelése, helyes hangsúlyozása;
- *alkotás:* az elvárt feladat elkészítésének teljes folyamata, ötletesség, kreativitás, a vizuális nyelv alapelemeinek helyes ismerete; a történet-cselekmény szóbeli, vizuális megjelenítése;
- *látványelemző és befogadóképeség;*
- *absztrakciós képesség és szimbolizálás,* a mondanivaló sűrítése;
- *elvont, absztrakt gondolkodásmód;*
- *térérzékelés, térbeli tájékozódás;*
- *problémamegoldás:* technikai kivitelezés nehézségei, megoldási lehetőségek keresése;
- *önismeret, önszabályozás:* adott időkeret önálló beosztása, a feladat helyes értelmezése;
- *saját és csoportmunkák megítélése, értékelése;*
- *médiatudatosság* fejlesztése; a médiaszövegek értelmezése, elemzése.

A kerettanterv fejlesztési követelményei:

- „célirányos vizuális megfigyelési szempontok önálló alkalmazása;
- a vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek tudatos és pontos alkalmazása az alkotótevékenység során adott célok kifejezése érdekében;
- bonyolultabb kompozíciós alapelvek használata különböző célok érdekében;

- térbeli és időbeli változások vizuális megjelenítésének kifejező vagy közlő szándékának megfelelő értelmezése, és következtetések megfogalmazása;
- alapvetően közlő funkcióban lévő képi vagy képi és szöveges megjelenések egyszerű értelmezése;
- az épített és tárgyi környezet elemző megfigyelése alapján összetettebb következtetések megfogalmazása;
- több, jól megkülönböztethető technika, médium (pl. állókép-mozgókép, síkbeli-térbeli) tudatos használata az alkotótevékenység során;
- a médiatudatos gondolkodás megalapozása a vizuális kommunikációs eszközök és formák rendszerezőbb feldolgozása kapcsán;
- mozgóképi szövegek megkülönböztetése a valóság ábrázolásához való viszony, alkotói szándék és nézői elvárás karaktere szerint;
- társművészeti kapcsolatok lehetőségeinek értelmezése;
- vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások árnyaltabb elemzése, összehasonlítása;
- vizuális megfigyelés és elemzés során önálló kérdések megfogalmazása;
- önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról” (NAT).

Elvárható és szükséges tanári kompetenciák (8/2013. (I. 30.) EMMI-rendelet):

- megalapozott szakmai tudás birtoklása;
- alapvető fogalmak, tények, összefüggések, elméletek ismerete;
- a szaktárgyi tudás eszközként való alkalmazása a tanulók személyiségfejlesztése érdekében;
- általános műveltség, a szaktárgyi tudás kapcsolása a gyakorlati élethez;
- nyitottság a tananyag más tudományok, tantárgyak felőli megközelítésére.

A felkészülést meghatározó tényezők (8/2013. (I. 30.) EMMI-rendelet):

- a tanulói személyiség fejlesztésére vonatkozó tantervi célkitűzések;
- a tanulók életkora, képességei, érdeklődése;
- a tanulók előzetes tudása és tapasztalatai, szociális felkészültsége;
- a helyi tanterv, a tanmenet, tematikus terv és óraterv, taneszközök, források ismerete;
- célokhoz és az adott szituációhoz alkalmazkodva kreatívan, különböző változatokban gondolkodás;
- a motivációt, differenciálást, tanulói aktivitást biztosító módszerek ismerete;
- a tanulók problémamegoldási és együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek ismerete;
- a hagyományos és az IKT-ra épülő eszközök ismerete és hatékony alkalmazása;
- nyugodt, kiegyensúlyozott munkafeltételek, tanulási környezet megteremtésére való törekvés;
- rugalmas alkalmazkodás a nem tervezett szituációkhoz, nyitottság a tanulói kezdeményezésekre.

Munkaformák, technikák

FRONTÁLIS, EGYÉNI, CSOPORTOS

Tanulói vagy tanári kezdeményezésre épülő technikák:

- beszélgetés, vita kezdeményezése,

- felidézés, élménybeszámoló,
- problémafelvetés,
- eredeti helyszínek felkeresése.

Együttműködésre készítő technikák:

- csoportalakítás,
- gyűjtőmunka,
- ötletbörze,
- helyzetgyakorlatok (idegenvezetés, szavalt),
- alkotás.

Kreativitást fejlesztő, segítő technikák:

- önálló adatgyűjtés, kiselőadás készítése, PPT,
- kiállításrendezés,
- fotó-, videodokumentálás.

A projekt megvalósításához szükséges tárgyi, személyi feltételek

SZEMLÉLTETÉS, DOKUMENTÁLÁS:

számítógép, projektor, fényképezőgép, videokamera, fénymásolási lehetőség.

TANULÓI MUNKA:

- plakát, montázs: rajzlapok, festék, olló, ragasztó, fénymásolatok, színes újságok, szövegfoltok;
- szoborterv, kispasztika: agyag, drótok, szögek, újrahasznosítható hulladékok, textíliák.

A PROJEKT SEGÍTŐI:

- Markovics Zsolt szegedi főrabbi,
- Miklós Péter művelődéstörténész,
- Beke Ferenc osztályfőnök.

A projekt folyamatának csomópontjai

1. Motiváció, előkészítés: filmnézés (Szabó István: A Napfény íze, 1999) és beszélgetés (3×45 perc).
2. Előzetes gyűjtőmunka köré felépített ismeretszerző, elemzőóra: zsidó vallási szimbólumok (45 perc).
3. Helytörténeti séta a szegedi Új Zsinagógában és az egykori gettó területén (90 perc).
4. Videointerjú részletek és előzetes gyűjtőmunka (családfakészítés) köré felépített ismeretszerző, elemzőóra (2×45 perc).
5. Helytörténeti séta Radnóti Miklós egykori Bokor utcai albérleténél; látogatás a Dóm téren Löw Immanuel mellszobránál és a Somogyi utcai „Botlató kőnél” (90 perc).
6. Videointerjú részletek és előzetes gyűjtőmunka köré felépített ismeretszerző, elemzőóra (2×45 perc)
7. Mintázási és tervezőgrafikai ismeretek összefoglalása, tanulói alkotómunka (2×45 perc).
8. Kiállítás szervezése az iskolában (45 perc).
9. A dokumentáció elkészítése és bemutatása, értékelés (45 perc).

Az interjúrészleteket a USC Soá Alapítvány Vizuális Történelmi Archívumából válogattam, felhasználásuk sorrendjéhez Hilberg „megjelölés – kifosztás – koncentrálás – deportálás – meggyilkolás” sémáját használtam fel.

(http://www.tte.hu/_public/megkozelitesek_kotet.pdf)

A megvalósítás menete

Előkészítés, megbeszélés, motiváció (2013. január 22–23. 3×45 perc)

A) Előkészületek:

- a holokauszt témájával kapcsolatos tanulói ismeretek előzetes felmérése;
- a projekt vázlatos ismertetése a tanulókkal;
- Steven Spielberg rendezői munkájának vázlatos bemutatása;
- A Soá Alapítvány tevékenységének és jelentőségének rövid bemutatása;
- A projekt megvalósításában résztvevő tanulói munkacsoportok feladatának rövid ismertetése.

B) Tanulói gyűjtőmunka ismertetése:

- családfakészítés;
- zsidó vallási szimbólumok;
- fogalmak: *asszimiláció, holokauszt, zsidótörvények, gettó, munkaszolgálat, koncentrációs tábor.*

C) Filmelemzés:

- Szabó István *A Napfény íze* című filmjének megtekintése, majd beszélgetés;
- A film szereplőinek életét meghatározó történelmi események, korszakok áttekintése;
- Petschauer Attila sorsa és a film főhőse közötti párhuzam ismertetése.

Feladat:

Gyűjtsetek össze olyan kulcsszavakat, érzéseket, gondolatokat, színeket, melyek a film első felére jellemzőek (Osztrák–Magyar Monarchia ideje, a „boldog békeidők”), majd hasonlítsátok össze az I. világháború utáni korszakot jellemző összegyűjtött gondolataitokkal, érzéseitekkel és kulcsszavaitokkal!

D) Szervezési feladatok:

Tanulói munkacsoportok megalakulása, otthoni gyűjtőmunkák kiosztása. Határidők megbeszélése. Segédanyagok kiosztása.

Fotó-videó műhely, feladatuk: a projekt teljes dokumentálása fényképezőgéppel és videokamerával.

Képzőművészeti csoport, feladatuk: kiselőadás készítése a holokauszt témáját feldolgozó képzőművészeti alkotásokról.

Történet- és idegenvezető csoport, feladatuk:

- A szegedi Új Zsinagóga története; Löw Immánuel élete, szerepe Szeged történetében;
- Az egykori szegedi gettó és a deportálás története;
- A „botlató kövek” története, helyi előfordulásai;
- Radnóti Miklós szegedi évei.

Kiállításszervezők, feladatuk: 2013. április 16-ra iskolai kiállítás rendezése a projekt során elkészült diákmunkákból.

Új anyagot feldolgozó óra (január 5. 1×45 perc)

Zsidó vallási szimbólumok csoportmunkában történő megbeszélése, majd ismertetése:

menóra, Dávid-csillag, kettős kőtábla, mezuzá, a kipá (sapka- és kendőviselet), a tálit és tartozékai, a sófár (<http://www.zsidó.hu/vallas/szimbol.htm> Raj Tamás részlet a Zsidó tárgyak művészete című könyvből)

1. kép Csoportmunka

2. kép Kiselőadások készültek

Videointerjú részletekre épülő forrásfeldolgozó órák (2013. január 6. 2×45 perc)

Feladatok:

A) Kármán György (<http://sfi.usc.edu/hungarian>) interjúrészletének megtekintése után (A Napfény íze c. film segítségével) soroljátok fel, hogy az 1920-as évektől milyen megkülönböztetés érte a zsidó lakosságot! Olvassátok el a kiadott forrásrészleteket!

- Numerus clausus
http://www.holokausztmagyarorszag.hu/index.php?section=1&type=content&chapter=3_1_1
- Első zsidótörvény (1938)
http://www.holokausztmagyarorszag.hu/index.php?section=1&type=content&chapter=3_1_2
- Második zsidótörvény (1939)
http://www.holokausztmagyarorszag.hu/index.php?section=1&type=content&chapter=3_1_3
- Harmadik zsidótörvény (1941)
http://www.holokausztmagyarorszag.hu/index.php?section=1&type=content&chapter=3_1_4
- További zsidótörvények és rendeletek (1942–1944)
http://www.holokausztmagyarorszag.hu/index.php?section=1&type=content&chapter=3_1_5

B) Mit gondoltok Szent-Györgyi Albert (Szeged Nobel-díjas tudósa) alábbi kijelentéséről? *„Aki faji vagy nemzeti gyűlöletet hirdet, ellensége hazájának!” (1941)*

C) Lovász Ferencné Szöllős Veronika (Lovsz_Veronika-50591-01-V01-5....) interjúrészletének megtekintése után válaszoljatok az alábbi kérdésekre:

- Szöllős Veronika hogyan élte meg gyerekként a kirekesztést? Mire emlékezett a legjobban, és mit gondoltok, miért?
- Hasonlítsátok össze az általatok készített családfákat és Szöllős Veronika családfáját! Miben különböznek és miért?
(Lovász Ferencné Szöllős Veronika életrajzi adatok: http://hu.centropa.org/module/biographien/fam_trees/100921132939.pdf)

D) Egyik osztálytársatok családfáján található Kálló Ferenc ezredes, esperes, aki 1944-ben a budai Helyőrségi Kórházban sebesültek, hadifoglyok és zsidók mentésének szervezője volt, hősi halált halt, a Világ Igaza kitüntetés birtokosa. (<http://www.ktp.hu/index.php/in-memoriám/699-kallo-ferenc>)

E) Bognár Ferencné Spuller Irma (Bognr-Irma-512224-01-V01-5....) interjúrészlete és más szegedi túlélők emlékei (írott forrás) segítségével idézzük fel az 1944. május–júniusi helyi eseményeket.

<http://www.degob.hu/index.php?showjk=3560>

<http://www.degob.hu/index.php?showjk=3555>

<http://www.degob.hu/index.php?showjk=3575>

F) A vidéki zsidóság deportálása 1944-ben, interaktív tananyag felhasználása http://www.holokausztmagyarorszag.hu/maps/maps_3.html

Foglaljátok össze, hogy mi történt Szegeden a zsidó lakossággal a vészkorszak idején!

Forrás: Molnár Judit: A „legtudósabb rabbi” sorstalansága Szeged, 1944 <http://www.historia.hu/archivum/2004/040203molnar.htm>

Házi feladat: kutatómunka

Az egykori szegedi gettó és gyűjtőtábor helyszínei.

Helytörténeti séta (2013. február 12-13. 3×45 perc)

A) A séta előkészítése, grafika készítése a szegedi Új Zsinagógáról

B) Helytörténeti séta az egykori szegedi gettó területén és az Új Zsinagógában

Kísérőnk Markovics Zsolt szegedi főrabbi. Előadásának csomópontjai: A holokauszt szegedi eseményei és áldozatai. A zsinagóga története, szerepe, szimbólumrendszere, művészettörténeti értéke és érdekességei. Zsidó hagyományok és szokások. A zsinagóga szerepe a vészkorszak idején és mai jelentősége.

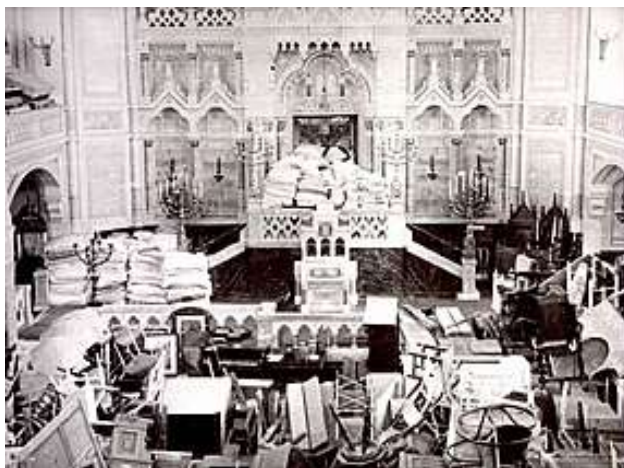
Videointerjú részletekre épülő forrásfeldolgozó óra (2013. február 19. 1×45 perc)

A) A helytörténeti sétán hallottak összefoglalása, feladatlap kitöltése:

Szeged mely utcáit jelölték ki 1944. május 17-én a gettó felállítására, jelöljétek a térképen! Hol volt az egykori gyűjtőtábor?

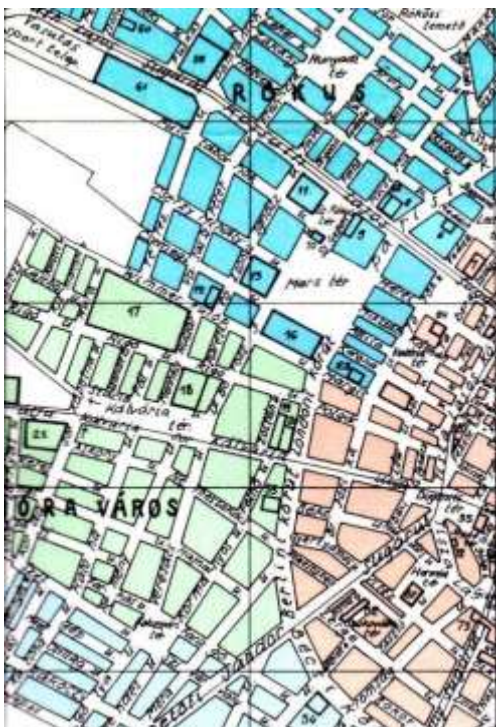

3. kép A szegedi gettó kerítése

4. kép A szegedi Új Zsinagóga 1944-ben

http://www.magyarzsido.hu/images/cikk_galeriak/levelek/levelek%20a%20pokolbol%2002.jpg

5. kép A szegedi Új Zsinagóga 1944-ben

Milyen művészettörténeti jelentőséggel bír a szegedi Új Zsinagóga? Hogyan kapcsolódik Löw Immánuel személye a Zsinagógához? Milyen szerepe volt az 1944-es események során a zsinagógának? Mit tudatok meg a szegedi gettóról a helytörténeti séta során? Mi történt a szegedi és a környékbeli zsidó lakossággal a gettóból való kitelepítés után?

„1944. május 17-én a polgármester elrendelte a városban a gettó felállítását, amelyet a Margit (Gutenberg), Korona (Hajnóczy), Valéria tér (Bartók tér), Bus Páter (Bolyai), Jósika, Polgár (Gogol) utcák által bezárt területen rendeztek be, s ide mintegy 3845 főt zsúfoltak össze. A kikeresztelkedett zsidókat a Kelemen utca 11. számú háztömbben helyezték el, ahova mintegy 1177 fő került.” (http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/telepulesek_ertekei/szeged/szeged_tortenete_4/pages/015_a_masodik_vilaghaboru.htm)

B) Videointerjú-részlet megtekintése (kb. 15 perc), majd beszélgetés

Koncentrációs táborba kerülés, élet, életben maradás: Barta Gáborné Krausz Ágnes (Barta_gnes-51820-01-V01-5....)

C) Interaktív tananyag-felhasználás:

Az európai zsidóság megsemmisítése

http://www.holokausztmagyarorszagon.hu/maps/maps_6.html

Gettók és táborok Európában

http://www.holokausztmagyarorszagon.hu/maps/maps_6.html

D) „Gondolatfelhő” Gettó és Auschwitz

Helytörténeti séta II. (2013. február 20. 2×45 perc)

Helytörténeti séta Radnóti Miklós egykori Bokor utcai albérleténél

Előadó: Miklós Péter művelődéstörténész. Az előadás csomópontjai: Radnóti Miklós diákévei, költészete. A költő hazaszeretete, magyarsága és halálának körülményei. A séta folytatása során látogatást tettünk Löw Immánuel Dóm téri mellszobránál, majd a Somogyi utcai „botlató kőnél”.

6. kép Radnóti Miklós életrajzát hallgattuk

Videointerjú-részletekre épülő forrásfeldolgozó óra (2013. február 26. 1×45 perc)

A) Felszabadulás

Cséri Lajos (Csri_Lajos-48478-06-01-V01-5....) (szobrászművész)

Cséri Lajos életrajzi adatok:

<http://www.cserilajos.hu/>, <http://eper.elte.hu/epermult.phtml?cim=elet.html>

B) Tanulói kiselőadások (PPT)

Jarosław Kozakiewicz (<http://hg.hu/cikk/epiteszet/1802-szellemek-hidja-a-platan-galeriaban>)

Peter Eisenman (<http://polinst.hu/node/4476>)

Varga Imre: Mártíremlékmű (<http://wikipedia.org>)

Alice Lok Cahana (www.alicelokcahana.com)

C) Tanulói alkotómunka előkészítése, képzőművészeti alkotások megtekintése

Tanulói alkotómunka tervezése és kivitelezése (2013. február 27. 2×45 perc)

7. kép A tervek kivitelezése

8. kép Az alkotás folyamata

Befejezés, értékelés (2013. március 5. 1×45 perc)

Az elkészült tanulói munkák megtekintése értékelése. Önértékelés

Egészítsd ki a mondatokat saját szavaiddal!

Nagyon tetszett a témák közül a, mert

Válaszok a diákok értékelőlapjairól

Nagyon tetszett a témák közül a „*magyar zsidóság története, mert sok új dolgot megtudtam.*”

Nagyon tetszett a témák közül a „*zsinagógába látogatás, mert nagyon érdekes volt.*”

Nagyon tetszett a témák közül a „*szegedi zsidóság, mert szegedi vagyok, és érdekelt a téma.*”

Nagyon tetszett a témák közül az „*alkotás, mert annak láttam eredményét és az értelmét, és szabadjára engedhettem a fantáziámat és a képzőművészeti tehetségemet.*”

Nagyon tetszett a témák közül az „*alkotás, mert agyagoztam, és azt imádok.*”

Nagyon tetszett a témák közül az „*amikor rajzolni kellett, és amikor elmentünk túrázni, mert szeretek rajzolni, és mert érdekes dolgokat mondtak.*”

Nagyon tetszett a témák közül a „*barkácsolás, rajzolás, mert jó volt.*”

Nagyon tetszett a témák közül a „*rajz készítése, mert izgalmas és élvezetes volt.*”

Nagyon tetszett a témák közül az „*emberek élete, mert megható történeteket ismertünk meg.*”

Nagyon tetszett a témák közül az „*amikor a megmenekültek videóit néztük, mert érdekes volt hallani.*”

Nagyon tetszett a témák közül az „*amikor a videókat néztük, mert nagyon átéreztem az emberek helyzetét.*”

Nagyon tetszett a témák közül a „*videók nézése, mert érdekes volt, hogy minden mesélő mást tartott fontosnak és emelt ki.*”

Nagyon tetszett a témák közül az „*interjúk, mert nagyon érdekes volt a régi történeteket hallgatni.*”

Nagyon tetszett a témák közül az „*emberek élete, mert érdekes volt.*”

Nagyon tetszett a témák közül a „*vetítés, amikor az embereket hallottuk és láttuk beszámolni, mert nagyon érdekes volt számomra, de egyben megrázó is.*”

Nagyon tetszett a témák közül a „*túlélők beszámolója, mert nagyon megérintett, átláthatóvá vált a téma, és, hogy milyen volt ott.*”

Nagyon tetszett a témák közül, amikor „*azokat az embereket hallottuk beszélni, akik ott voltak, mert ők igazi élményeikről meséltek.*”

Nagyon tetszett a témák közül a „*videointerjúk hallgatása, mert nagyon sok mindent lehetett megtudni belőle, a legkisebb részletig.*”

Nagyon tetszett a témák közül a *„videointerjúk megtekintése, mert érdekes volt, és nagyon sok új információt közölt.”*

Nagyon tetszett a témák közül az, *„amikor néztük a videókat a túlélőkről, mert érdekes volt.”*

Nagyon tetszett a témák közül az *„interjúk, mert érdekes volt, hogy saját élményeiket mondták el.”*

Nagyon tetszett a témák közül a *„túlélők interjúja, mert érdekes volt.”*

Összegzés

A projekt céljának kitűzésekor és a megvalósításakor fontosnak tartottam, hogy a tanulók szerepet kapjanak a saját fejlődésüket, fejlesztésüket érintő feladatokban, valamint, hogy a témával való foglalkozás, a tárgyalás, produktum létrehozása és bemutatása a gyerekek egyéni, páros és csoportos tevékenysége legyen. A projekt fókuszában a képesség- és készségformálás, a NAT által elvárható kulcskompetenciák és szakterületi kompetenciák fejlesztése állt. Az interjúrészletek megtekintése során a gyerekek találkozhattak az erőszak, az intolerancia és a gyűlölet következményeiről szóló beszámolókkal. A feldolgozott források segítettek a tanulókat, hogy felismerjék a sztereotípiák és előítéletek szerepét. A személyes történetek láttán lehetőséget kaptak arra, hogy elgondolkodjanak döntési helyzeteken, saját mindennapi választásaikon. A projekt során megvalósíthatónak láttam a diákok kritikai gondolkodásának, médiaműveltségének fejlesztését.

A közel két hónapos projekt során fotó- és videodokumentáció készült, melyből egy rövid filmetűd született. Zárásként a holokauszt magyarországi emléknapján nagyszerű helyi kiállítást szerveztünk a tanulók alkotásaiból.

A „Holokauszt gyermekszemmel” című képzőművészeti projekt diákmunkái

Projektzárás, kiállítás (2013. április. 15. 1×45 perc)

9. kép Fejes Janka munkája

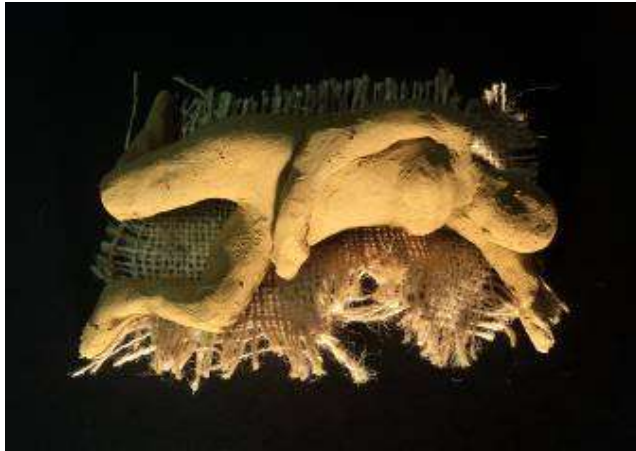
10. kép Szundy Gréta munkája

11. kép Paczóna Balázs munkája

12. kép Széll Zsófia munkája

13. kép Dombi Zita munkája

14. kép Részlet a kiállításról (2013. ápr. 15.)